

Første modul: Klimaforandringer - Hvad er problemet?

Formål: At præsentere forløbet, der har spørgsmålet: "Hvordan løser vi klimakrisen?" som omdrejningspunkt. Forløbet har fokus på adfærd og bæredygtighed i et sociologisk, økonomisk og politisk perspektiv.

Lektie: Ingen lektie

Materiale: figurer og tabeller fra "Klimaet i tal og grafer: Visuel guide lader dig tage temperaturen på klimakrisen":

<https://videnskab.dk/naturvidenskab/klimaet-i-tal-og-grafer-visuel-guide-lader-dig-tage-temperaturen-paa-klimakrisen>

1. Sekvens: Kort intro til forløbet

2. Sekvens: - 10 min Klimaforandringer

- Hvad er det?
 - Hvilke konsekvenser har klimaforandringer på længere sigt?
 - Hvorfor er det et problem?
 - Kan man se konsekvenserne allerede i dag?
- Opsamling på mentimeter/slido/pollerywhere eller med post its

3. Sekvens: status på klimaforandringerne: 15-20 min

Eleverne får i grupper stillet til opgave at tage temperaturen på klimaforandringerne. Hvad kan figurene fortælle os om klimaforandringerne? Eleverne skal i grupperne udvælge de 5 figurer, som de synes er de vigtigste i forhold til at forklare klimaforandringerne.

<https://videnskab.dk/naturvidenskab/klimaet-i-tal-og-grafer-visuel-guide-lader-dig-tage-temperaturen-paa-klimakrisen>

4. Sekvens opsamling på gruppearbejdet: 10 min

Gennemgang af nogle af figurene. Eleverne kommenterer på hvordan man kan se klimaforandringerne.

5. Sekvens: individuelt 15 min - Hvordan påvirker klimaforandringerne levevilkårene for mennesker i andre lande?

- Undersøg via nettet hvilke lande, der rammes hårdest af konsekvenserne ved klimaforandringerne i form af oversvømmelser, tørke og ekstremt vejr. Undersøg eksempelvis ved hjælp af det interaktive kort her <https://flood.firetree.net/> hvilke steder i verden, der især er truet af vandstigninger og oversvømmelser.
- Undersøg ved hjælp af artiklen her hvordan klimaforandringerne påvirker levevilkårene i forskellige lande: *Klimaforandringer rammer fattige særlig hårdt - Danmark går mere fri*

6. sekvens – pararbejde 20

- Udvælg et land (undersøg for eksempel Kiribati, Indonesien, Sudan, Bangladesh eller Indien).
- Undersøg fordele og ulemper for befolkningen i landet som følge af klimaændringerne.
- Hvad kan der gøres for at takle de negative konsekvenser af klimaændringer?
- Overvej konsekvenserne af flere klimaflytninge. Hvem har ansvar for at tage sig af dem?

7. sekvens – fælles opsamling på klassen. Timen afsluttes med en individuel tænkeskrivning.

Andet modul: Borgernes holdninger til klimaforandringer / Samfundsfaglige metoder

Overordnede spørgsmål:

- Hvad er borgernes holdninger til klimaforandringer og bæredygtighed?
- Hvordan undersøger man borgernes holdninger med samfundsfaglige metoder?

Lektie: Ingen lektie

Materiale:

-Kort tekst om samfundsfaglige metoder, fra Nikolajsen, Karsten og Thomas Ohnesorge (2021): Samfundsfag på tværs, s. 22, 98

-Figurer og tabeller fra Delopgave C.2, Fælles Fremtid, den 26. maj 2020

1. sekvens – 5 min - klasse

Intro til modulet. Opsamling fra sidst: Hvorfor er klimaforandringerne et problem? Hvor langt er vi nået med et CO₂-neutralt DK? Hvorfor er vi ikke nået længere? Hvad er befolkningens holdninger til klimaforandringerne? Hvad er jeres?

2. sekvens – 10 min Hvordan kan vi opnå viden om danskernes holdninger i samfundsfag?

Fælles snak på klassen + læsning af en kort tekst om samfundsfaglige metoder.

3. Hvad kan der udledes om danskernes holdninger? Gruppearbejde 20 min + 10 min opsamling

Hvad er danskernes holdninger til klimaforandringerne? Og håndteringen af dem?

Gruppearbejde om en række statistikker og kvalitativt materiale om danskernes holdninger til klimaforandringerne og håndteringen af dem (fra eksamenssæt 'Fælles Fremtid – delopgave C').

Grupperne læser først 'How to' og skal skrive et par sætninger til hvert bilag om hvad der kan udledes deraf. Afslutningsvis skal de skrive en sammenfatning: Hvad kan der udledes af materialet. Grupperne står for at præsentere et bilag for resten af klassen.

4. sekvens – 30 min

Grupperne skal forberede en interview-undersøgelse af om der er forskel på generationernes holdninger til klimaforandringerne og håndteringen af dem.

5. sekvens – 15

afprøvning af interviews med klassekammerater

Tredje modul Hvad er politikernes holdninger til klimaudfordringerne?

Kernestof: fordelings- og værdipolitik, Molins model, Klimavalget 2019.

Forudsætning: Eleverne har arbejdet med de politiske partier, deres ideologier samt politiske skillelinjer (HV-akser).

Lektie: Interviews + Luk samfundet op (3. udgave): afsnit 6.8, side 147-154

Materiale:

Figur fra Tryghedsfondens tryghedsmåling 2021, side 67:

<https://www.tryghed.dk/-/media/files/pdf/publikationer/tryghedsmaaling/tryghedsmlingen-2021.pdf>

”Valgforskere afblæser generationskampen: Folketingsvalget var et klimavalg for både unge og ældre” på:

<https://www.altinget.dk/artikel/valgforskere-afblaeser-generationskampen-folketingsvalget-var-et-klimavalg-for-baade-unge-og-aeldre>

1. sekvens (10 min – klasse) – Resultater af elevernes undersøgelse

hvad viste jeres undersøgelser vedrørende unge og ældres forhold til klimaudfordringer og håndteringen af dem?

2. sekvens (10 min individuel) – Klimavalget 2019/Klimaets betydning på vælgernes dagsorden

Eleverne læser artiklen: ”Valgforskere afblæser generationskampen: Folketingsvalget var et klimavalg for både unge og ældre” på: <https://www.altinget.dk/artikel/valgforskere-afblaeser-generationskampen-folketingsvalget-var-et-klimavalg-for-baade-unge-og-aeldre>

- hvilken betydning havde klima ved valget i 2019? Hvorfor?
- Er der forskelle på unge og ældres holdninger til klima?
- Hvad vil det sige at de røde "ejer" klima?
- Valget i 2019 blev kaldt 'Klimavalget'. Har klima samme betydning på den politiske dagsorden i dag?

3. Vælg mellem A eller B.

A. Sekvens (30 min gruppe + klasse) – Gæt et parti!

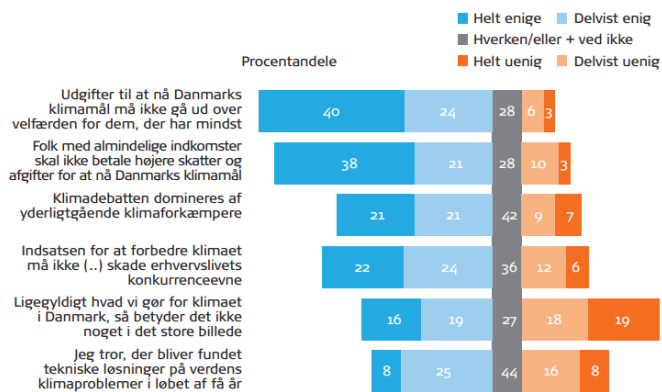
a) Eleverne får en række uddrag fra partiernes klimapolitik (der står ikke hvilket parti, der står bag) og skal nu placere uddragene efter tre akser: 1) hvor klimavenlige de er, 2) vægtningen af økonomi vs. Klima og 3) om det er stat eller marked, der skal løse klimaudfordringerne. Grupperne skal så gætte hvilket parti, der står bag.

B. sekvens (30 min gruppe + klasse) – Repetition af Politiske skillelinjer/politisk kompas

- Kort repetition af værdi- og fordelingspolitik og HV-akserne.
- Klassen deles i grupper og får tildelt et politisk parti. De får nu 10 min til at placere partiets placering på den værdipolitiske og fordelingspolitiske HV-akse (repetition).
- Læreren laver en fordelings-værdipolitisk HV-akse (politisk kompas) på gulvet. Eleverne skal nu på skift placere sig i det politiske kompas. Resten af klassen skal nu gætte det politiske parti og argumentere hvorfor (20 min)
- Når øvelsen er færdig kan man evt bede eleverne placere partierne efter hvor klimavenlige, de mener, at partierne er.

4. sekvens (30 min klasse + gruppe) – Molins model

- Kort gennemgang af Molins model med eleverne
- Med udgangspunkt i artiklen fra starten af modulet og nedenstående figur, skal eleverne agere rådgivere for Liberal Alliance eller Nye Borgerlige og rådgive partiet om udformningen af en strategi for udformningen af en klimapolitik, der kan fastholde deres kernevælgere og tiltrække marginalvælgere, der ikke er tilknyttet en bestemt blok. De skal samtidig overveje hvilke faktorer i Molins model, som de vil lægge vægt på.

Spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i følgende... (se formuleringerne i figuren.) Svar: Helt enig, delvist enig ...

Antal svar: 5391

Kilde: YouGov for Tryghedsmålingen. 11. juni - 19. juli 2021

Kilde: Trygfondens Tryghedsmåling 2021, side 67, lokaliseret på: <https://www.tryghed.dk/-/media/files/pdf/publikationer/tryghedsmaaling/tryghedsmaalingen-2021.pdf>

5. sekvens (10 min – klasse) – Fælles opsamling på klassen.

fælles opsamling på klassen

Fjerde modul: Er civil ulydighed en acceptabel aktionsform i et demokrati?

Lektie: Ingen lektie.

1. sekvens (20 min klasse): Deltagelse, rettigheder og pligter i et demokrati

Sammen med eleverne gennemgås og diskuteres:

-Hvilke rettigheder har vi et demokrati?

-Hvilke pligter har vi et demokrati?

-Hvis vi har rettigheder, betyder det så også at vi har en pligt til at bruge dem (på en bestemt måde)?

Sammen med eleverne gennemgås og diskuteres:

-Hvad er forskellen mellem begreberne statsborger, medborger og modborger?

-Hvad kendetegner den gode (med)borger i et demokrati? Hvad er det modsatte?

2. sekvens (10 min individuel/par) – Civil ulydighed i klimakampen

Eleverne læser først en definition på civil ulydighed og besvarer spørgsmålet:

Hvad er civil ulydighed? Hvad er *ikke* civil ulydighed? Kan du give nogle eksempler på civil ulydighed?

"Civil ulydighed er en moralsk begrundet protest, som ikke bare udgår fra en privat overbevisning og egeninteresse.

Det er en offentlig handling, der som regel er offentliggjort, så politiet kan forudse hændelsesforløbet.

Den omfatter et forsættligt lovbrud mod enkelte retsregler, uden at den sætter spørgsmålstegn ved den generelle retsorden.

Den indebærer desuden beredvillighed til at stå til regnskab for de retslige følger af lovbruddet. Lovbruddet har desuden symbolsk karakter, - hvilket betyder, at man udelukkende benytter ikkevoldelige udtryksmidler."

Kilde: Habermas, Jürgen: Civil olydnad - den demokratiska rättsstatens grundbult (1986) 9. årgang, nr. 35, Retfærd - Nordisk Juridisk Tidsskrift

3. sekvens: (20 min par): Extinction rebellion//Die letzte Generation

Klassen deles i to. Den ene halvdel arbejder med XR, den anden halvdel med Die letzte Generation. Eleverne undersøger i par én af de to aktivistgrupper.

-hvad er det for nogle organisationer?

-hvad er deres mål?

-hvilke aktioner har de lavet? hvad vil de gerne opnå gennem deres aktioner?

-er det udtryk for civil ulydighed?

-virker det?

4. sekvens (20 min gruppe)

Parrene går sammen med en gruppe, der har arbejdet med en anden aktivistgruppe og fremlægger kort om hvad de har fundet ud af (5 min).

Eleverne diskuterer følgende spørgsmål i gruppen:

- Er klimaforandringerne noget, som bekymrer jer?
- Mener I, at danskerne gør nok for at leve bæredygtigt?
- Mener I, at politikerne gør nok for at løse klimaforandringerne?
- Mener I, at XRs aktioner er en god måde at skabe opmærksomhed på klimakrisen på?
- Extinction Rebellion mener, at det er deres pligt at opføre sig civilt ulydigt for at sætte fokus på klimakrisen. Hvorvidt mener I, at det kan være en pligt?
- Man kan frygte, at aktivister i fremtiden vil bruge vold og terror i klimaets navn. Er klimasagen så vigtig, at det kan berettige til voldelige aktioner?
- Er civil ulydighed udemokratisk

5. sekvens (15 min klasse) – holdningsbarometer

som afrunding og opsamling benyttes 'holdningsbarometer på klassen. Læreren læser spørgsmålene op og eleverne placerer sig efter deres holdning til spørgsmålet (enig><uening, lav grad><høj grad etc.) Læreren spørger enkelte elever hvorfor de står netop der.

Femte og sjette modul: Projektarbejde – politisk kampagne

Eleverne arbejder i grupper om følgende opgave:

”Lav en politisk kampagne. I skal i grupper lave en politisk kampagne, der har til formål at ændre adfærd hos et bestemt vælgersegment i en mere bæredygtig retning.”

Evaluering af forløbet

Forløbet har været afprøvet på forskellige hold af 1.g'ere og ikke som samlet forløb. Efter hvert modul har eleverne givet feedback på modulets struktur og indhold. Elevernes feedback har været inkorporeret i justeringen af de enkelte modulers indhold. Overordnet har eleverne været positive overfor modulernes forskellige sekvenser og indhold. De har dog kommenteret på længden af undersøgelsesdelen i modul 2, som er skåret ned i moduloversigten her i forhold til det planlagte. Eleverne har også efterspurgt flere lege, spil og kreative øvelser, som man kunne indtænke og afprøve i forløbet.